

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/2/2015
Identifikačné číslo spisu:	1011898237
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1011898237.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu v 1. rade: D. Y., nar. XX. Z. XXXX, žalobcu v 2. rade: C. Y., nar. XX. G. XXXX., žalobcu v 3. rade: M. Y., nar. XX. Z. XXXX, všetci bytom R., žalobcu v 4. rade: D. U., nar. XX. N. XXXX, bytom D., žalobcu v 5. rade: Ing. C. Y., nar. XX. N. XXXX, bytom T., žalobcu v 6. rade: Ing. D. G., nar. XX. T. XXXX, bytom V., žalobcovia v 4. až 6. rade právne zast. advokátom JUDr. J. D., so sídlom C., proti žalovanému: Ing. N. W. - Y., živnostník s miestom podnikania S., IČO: XX XXX XXX, právne zast. advokátom Dr. I. Y., so sídlom K., o zaplatenie 49 790,88 eur, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12Cb/121/1992, na dovolanie žalobcov v 4. a 6. rade proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/323/2011-526 zo dňa 27. júna 2012, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov v 4. a 6. rade odmieta.
- II. Žalobca v 4. rade j e p o v i n n ý nahradiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu trovy dovolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 234,29 eur.
- III. Žalobca v 6. rade j e p o v i n n ý nahradiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu trovy dovolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 234,29 eur.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava III, ako súd prvého stupňa, rozsudkom č. k. 12Cb/121/92-452 zo dňa 08. 04. 2011 zamietol žalobu všetkých žalobcov v celom rozsahu, súčasne žalobcom v 1., 2. a 3. rade uložil povinnosť zaplatiť žalovanému k rukám jeho právneho zástupcu náhradu trov konania, každý po 166,95 eur. Žalobcom v 4., 5. a 6. rade uložil povinnosť zaplatiť žalovanému k rukám jeho právneho zástupcu náhradu trov konania, každý po 667,81 eur.

Z odôvodnenia prvostupňového rozsudku vyplýva, že žalobcovia v 4., 5. a 6. rade na pojednávaní súdu prvého stupňa dňa 10. 12. 2010 upresnili žalobný návrh tak, že žalovaný je povinný zaplatiť každému z nich 1-nu zo žalovanej sumy, t. j. 13 277,57 eur.

Uznesením zo dňa 10. 12. 2010 súd prvého stupňa vyzval dedičov po nebohom Ing. D. Y. (pôvodnom žalobcovi v 1. rade), aby uviedli, zaplatenia akej sumy sa voči žalovanému domáhajú s tým, že pokiaľ v

určenej lehote svoj návrh nespresnia, súd bude vychádzať z toho, že v zostávajúcej časti (13 277,57 eur) si každý z nich uplatňuje 1-nu. Dedičia na výzvu súdu nereagovali, ani nepodali žiadne iné vyjadrenie k veci.

Na späťvzatie žalobného návrhu S. Y. (manželkou po nebohom žalobcovi v 1. rade), súd prvého stupňa konanie vo veci jej návrhu zastavil s tým, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Prvostupňový súd v rozsudku ďalej uviedol, že účastníci dňa 15. 08. 1991 uzatvorili Hospodársku zmluvu č. 23/91 v znení jej dodatku č. 1 zo dňa 09. 12. 1991, predmetom ktorej bola dodávka stavebných objektov v nej uvedených. Konštatoval, že pre určenie rozsahu predmetu plnenia nie je podstatná vedomosť žalovaného v čase podpisu zmluvy o obsahu projektu, ale samotný obsah zmluvy, z ktorého vyplýva, že rozsah plnenia bol určený zadáním stavby. O pravdivosti tvrdenia žalobcov, že žalovaný mal stavbu realizovať v rozsahu podľa projektu, nesvedčí ani nimi uzatvorená Hospodárska zmluva č. 23/91 zo dňa 22. 07. 1991 so Slovenskými uholnými baňami š. p. Prievidza a jej dodatok č. 1 zo dňa 14. 11. 1991.

Súd prvého stupňa mal v konaní za preukázané, že po podpise hospodárskej zmluvy účastníkmi sa zmenil rozsah vykonávanej stavby. Konštatoval, že v danej veci išlo o vzťah vzniknutý za účinnosti Hospodárskeho zákonníka (ďalej tiež „HZ“), ktorý bol komplexnou úpravou hospodárskych vzťahov bez podpornej aplikácie Občianskeho zákonníka. Pri zisťovaní výšky neoprávneného majetkového prospechu uplatneného žalobou súd vychádzal zo zmluvných dojednaní o cene stavby aj z percenta rozostavanosti. Na zistený skutkový stav aplikoval tiež primerane ustanovenie § 549 Obchodného zákonníka upravujúce zmenu diela a jej vplyv na cenu. Pri posudzovaní otázky, či žalovaný získal na úkor žalobcov majetkový prospech, ktorý mu nepatrí, vychádzal z pevnej ceny 15 500 000,- Kčs dohodnutej účastníkmi v Hospodárskej zmluve č. 23/91 v znení jej dodatku č. 1, z percenta rozostavanosti stavby a nákladov na navyše práce stanovených posudkom č. 036/92 vyhotoveným Ing. V. M. dňa 21. 03. 1992. Vo vzťahu k posudku uviedol, že je to jediný odborný dôkaz, ktorý bol vyhotovený na základe obhliadky v čase rozostavanosti stavby. Súčasne prihliadol aj na vyjadrenie právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní dňa 20. 06. 1994, ktorý s vyčíslením, ktoré charakterizuje žalovaným vykonané práce, síce nesúhlasí, ale súhlasí s rozsahom vykonaných prác, či už podľa projektovej dokumentácie alebo podľa zadania. S rozsahom vykonaných prác súhlasil aj pôvodný žalobca v 1. rade Ing. D. Y. na pojednávaní konanom dňa 04. 07. 1994. Vzhľadom na uvedené a záver posudku Ing. M. mal súd prvého stupňa za preukázané dokončenie stavby podľa projektu v rozsahu 71,5 %. Vychádzajúc z objektívne zvýšených nákladov na navyše práce, ktoré mal žalovaný vykonať a čiastočne ich aj vykonal, a to v sume 2 570 200,- Kčs, hodnota vykonaného diela predstavovala celkove sumu 18 070 200,- Kčs (15 500 000,- Kčs + 2 570 200,- Kčs). Pri rozsahu realizácie diela 71,5 % predstavuje hodnota nedokončeného diela odovzdaného žalobcom sumu 12 920 193,- Kčs. Pri výške vyplatených preddavkov 12 700 000,- Kčs predstavuje rozdiel sumu 220 193,- Kčs v neprospech žalobcov. So zreteľom na uvedené súd prvého stupňa vyslovil záver, že žalobcovia nepreukázali, že by žalovaný prijatím preddavkov v sume 12 700 000,- Kčs získal majetkový prospech, pretože bolo preukázané, že po uzavretí hospodárskej zmluvy došlo k zmene vykonávanej stavby a žalovaný toto dielo dokončil v hodnote zodpovedajúcej poskytnutým preddavkom.

O náhrade trov prvostupňového konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“).

Na odvolanie žalobcov v 4. až 6. rade a žalovaného (proti výroku prvostupňového rozsudku o trovách konania), Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (ďalej len „odvolací súd“) po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 O. s. p., po prejednaní veci v zmysle § 214 ods. 1 O. s. p., rozsudkom č. k. 3Cob/323/2011-526 zo dňa 27. 06. 2012, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti týkajúcej sa žalobcov v 4., 5. a 6. rade a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania, podľa § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, správne vyhodnotil vykonané dôkazy a vec síce v celom rozsahu neposúdil správne po právnej stránke,

avšak toto pochybenie nemalo podstatný vplyv na správnosť rozsudku. Poukázal na § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka, ďalej skutočnosť, že podľa § 775 Obchodný zákonník nadobudol účinnosť 01. 01. 1992, súčasne že právny vzťah účastníkov bol založený Hospodárskou zmluvou č. 23/91 zo dňa 15. 08. 1991, pričom sa nejedná o zmluvu uvedenú v tretej vete § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorej zmluvy o bežnom účte, zmluvy o vkladovom účte, zmluvy o uložení cenných papierov a iných hodnôt sa spravujú týmto zákonom (t. j. Obchodného zákonníka) odo dňa jeho účinnosti, aj keď k ich uzatvoreniu došlo pred týmto dňom. S poukazom na uvedené bolo potrebné právny vzťah účastníkov posudzovať výlučne podľa ustanovení Hospodárskeho zákonníka. Súd prvého stupňa preto pochybil, keď právny vzťah účastníkov posudzoval čiastočne aj podľa ustanovení Obchodného zákonníka, ktorý postup ustanovenia § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka vylučuje. Poukázal ďalej na § 123 ods. 1, ods. 3 HZ a konštatoval, že jedným z prípadov neoprávneného získania majetkového prospechu je jeho získanie bez právneho dôvodu. Bez riadne uzatvorenej hospodárskej zmluvy, teda v prípade bezzmluvnej dodávky, nedochádza k riadnemu splneniu dodávky, a teda nevzniká ani právo fakturovať, ani povinnosť platiť.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, keď spôsobom vylučujúcim akúkoľvek pochybnosť nepreukázali ich tvrdenia, že predmet účastníkmi uzatvorenej hospodárskej zmluvy nevychádzal zo zadania, ale z vykonávacieho projektu. Vychádzajúc z čl. II bodu 2 účastníkmi uzatvorenej zmluvy mal odvolací súd za nepochybné, že dodávka bola realizovaná na základe zadania stavby a že sa pripúšťa zmena oproti zadaniu. O pravdivosti tvrdenia žalobcov podľa odvolacieho súdu nesvedčí ani označenie stavebných objektov v účastníkmi uzatvorenej zmluve, pretože ak by bolo tvrdenie žalobcov o tom, že predmet zmluvy vychádzal z vykonávacieho projektu, pravdivé, potom by stavebné objekty boli nepochybne označené spôsobom uvedeným v dodatku č. 1/91 k Hospodárskej zmluve č. 23/91 zo dňa 14. 11. 1991, ktorý bol uzatvorený na základe dodávateľom (teda žalobcami) vypracovaného porovnania finančných nákladov medzi zadáním a projektom stavby.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalobcovia dňa 03. 02. 1992 od zmluvy v zmysle § 139 HZ odstúpili, čím došlo k zániku záväzku. Vzhľadom na túto skutočnosť a právne následky ňou vyvolané, neboli podľa názoru odvolacieho súdu dôvodné námietky žalobcov, že súd prvého stupňa dôsledne neurčil, čo bolo predmetom zmluvnej dodávky a čo predstavovalo bezzmluvnú dodávku. Za správny odvolací súd vyhodnotil postup súdu prvého stupňa, keď zameral dokazovanie na zistenie hodnoty majetkového prospechu, ktorý žalobcovia získali v konečnom dôsledku bezzmluvným plnením žalovaného, hoci pôvodne bolo čiastočne plnené na základe zmluvy, ktorá však v dôsledku odstúpenia zanikla.

Vo vzťahu k námietkam žalobcov týkajúcim sa fakturácie odvolací súd poukázaním na čl. IV prechodných a zrušovacích ustanovení Hospodárskeho zákonníka uviedol, že vyhláška č. 37/1983 Zb. o fakturovaní a platení dodávok pre investičnú výstavbu a dodávok geologických prác bola zrušená dňom 01. 05. 1990. Súčasne poukázal na § 376 HZ, podľa ktorého právo fakturovať vzniká dňom splnenia (čiastočného splnenia) dodávky, ku ktorému v prejednávanej právnej veci nedošlo, nakoľko samotní žalobcovia v žalobe uviedli, že žalovaný celú zmluvnú dodávku nedokončil, z dôvodu ktorého boli nútení na vykonanie nedokončených prác zabezpečiť ďalších dodávateľov.

Vo vzťahu k určeniu výšky získaného bezdôvodného majetkového prospechu odvolací súd nepovažoval za účelné nariadiť ďalšie znalecké dokazovanie, a to vzhľadom na dlhý časový odstup, ktorý uplynul od vykonania prác, ako aj zásahy tretích osôb, ktoré potvrdili aj samotní žalobcovia, keď sami použili ďalších dodávateľov na dokončenie diela.

Na základe vyššie uvedeného sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že žalovaný nezískal neoprávnený majetkový prospech, pretože za finančné prostriedky, ktoré žalobcovia žalovanému poskytli, dostali protiplnenie vo forme vykonaných stavebných prác.

Odvolací súd považoval za vecne správny prvostupňový rozsudok aj v časti týkajúcej sa náhrady trov

konania. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. a žalobcom v 4., 5. a 6. rade uložil povinnosť zaplatiť žalovanému ako úspešnému účastníkovi náhradu trov odvolacieho konania, každý v sume 168,57 eur k rukám právneho zástupcu žalovaného.

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť dňa 10. 09. 2012.

Opravným uznesením č. k. 3Cob/192/2013-594 zo dňa 02. 04. 2014, právoplatné dňa 28. 04. 2014, odvolací súd postupom podľa § 164 O. s. p. v spojení s § 211 ods. 2 O. s. p. opravil rozsudok odvolacieho súdu č. k. 3Cob/323/2011-526 zo dňa 27. 06. 2012 v jeho výroku (v ktorom doplnil skutočnosť, že odvolanie proti rozsudku prvostupňového súdu podal aj žalovaný), súčasne v odôvodnení rozsudku opravil prvú vetu druhého odseku v údaj, že odvolanie podali žalobcovia v 4. až 6. rade (nie žalobcovia v 4. a 6. rade).

Proti rozsudku odvolacieho súdu - proti jeho prvému, druhému a štvrtému výroku, podali v zákonom stanovenej lehote dovolania žalobcovia v 4. a 6. rade, argumentujúc dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s procesnou vadou konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., súčasne dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p..

Vo vzťahu k procesnej vade konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. spočívajúcej v odňatí možnosti konať pred súdom, dovolatelia odvolaciemu súdu primárne vytkli, že nerozhodol o ich návrhu na pripustenie dovolania, ktorý bol súčasťou ich odvolania zo dňa 15. 06. 2011 proti prvostupňovému rozsudku, vôbec sa o tomto ich návrhu v odôvodnení rozsudku nezmienil, ani neodôvodnil, prečo o prípustnosti dovolania nerozhodoval. Aj poukázaním na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 402/08 tvrdia, že v dôsledku uvedeného odvolací súd porušil ich základné právo na súdnu ochranu zaručené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Odňatie možnosti konať pred súdom dovolatelia odôvodňujú aj tvrdením, že odvolací súd neobjasnil predmet sporu v súvislosti s odvolacími dôvodmi uvedenými v ich odvolaní a napriek ich návrhom v odvolaní odmietol doplniť a zopakovať dokazovanie, čím im znemožnil argumentovať k meritu veci. Navyiac tvrdia, že závery súdu prvého stupňa nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní.

Dovolatelia uviedli, že v priebehu celého konania tvrdili, že celá subdodávka žalovaného bola zmluvná a že pokrývala všetky stavebné práce vykonané žalovaným za dohodnutú pevnú cenu 15 500 000,- Kčs. Ani žalovaný, ani súd prvého stupňa toto tvrdenie nevyvrátili a nedospeli k bezzmluvnosti časti dodávky v rámci dokazovania, naopak, prijali záver o rozšírení diela bez zmeny zmluvného záväzku. Tvrdia ďalej, že súd prvého stupňa subdodávku žalovaného nešpecifikoval z hľadiska dvoch právnych režimov podľa Hospodárskeho zákonníka, ale nesprávne prijal tretí právny režim podľa Obchodného zákonníka, čím pochybil pri použití hmotnoprávneho predpisu. Z uvedeného dôvodu dovolatelia odvolaciemu súdu navrhli zopakovať a doplniť dokazovanie týkajúce sa predmetu subdodávky žalovaného tak, aby bolo možné jednoznačne ustáliť, ktorá časť jeho subdodávky je zmluvná a ktorá časť je bezzmluvná a v nadväznosti na to, na ktorú časť Hospodárskeho zákonníka je potrebné použiť ustanovenia upravujúce zmluvné záväzky a na ktorú časť je potrebné použiť ustanovenia upravujúce neoprávnený majetkový prospech získaný z bezzmluvnej dodávky. Súd prvého stupňa, rovnako aj súd odvolací však navrhnuté dokazovanie vykonať odmietli, čím dovolateľom odňali možnosť konať pred súdom.

Obom súdom nižších súdov dovolatelia vytkli aj nevykonanie dokazovania vo veci preukázania údajného použitia peňažných prostriedkov v celkovej výške 16 646 871,- Kčs žalovaným na dosiahnutie rozostavanosti v rozsahu 70 % až 74 % jeho subdodávky, rovnako im vytkli, že (napriek ich návrhom) nedoplnil dokazovanie týkajúce sa použitia poskytnutých preddavkov 12 700 000,- Kčs žalovaným na zabezpečenie zmluvnej dodávky (nie bezzmluvnej dodávky), a to napriek tomu, že vykonanie takéhoto dokazovania by viedlo k objasneniu použitia preddavkov na konkrétne časti subdodávky.

V ďalšom dovolatelia tvrdia, že súdy neprihliadli na tú skutočnosť, že stavbu železničnej vlečky nie je

technicky a ani stavebne možné realizovať na základe zadania (ktoré iba rámcovo určuje základné parametre stavebného diela), ale možno ju zrealizovať len na základe riadnej projektovej dokumentácie, konkrétne podľa realizačného projektu, ktorý detailne určuje polohu, rozmery a iné technické parametre stavby. Tvrdia, že pokiaľ súdy dospeli k záveru, že žalovaný stavbu mohol realizovať na základe zadania, mali tento svoj názor vysloviť v priebehu konania na niektorom z pojednávaní (nie až v písomnom vyhotovení rozsudku), aby dovolateľom umožnili navrhnúť vykonať súdnoznalecké dokazovanie na zodpovedanie otázky, či je možné stavbu železničnej vlečky stavebne a technicky realizovať iba na základe zadania.

Dovolatelia ďalej odvolaciemu súdu navrhli, aby zopakoval dokazovanie týkajúce sa skutočnosti, že žalovaný mal k dispozícii vykonávací projekt po celú dobu plnenia svojich zmluvných záväzkov, teda od 15. 08. 1991 (kedy bola uzatvorená Hospodárska zmluva č. 23/91) až do 10. 12. 1991 (kedy žalovaný opustil stavbu), súčasne že článok II bod 1 Hospodárskej zmluvy č. 23/91 má síce čísla stavebných objektov podľa zadania, avšak žalovanému bol predmet plnenia známy už podľa vykonávacieho projektu, keďže tento mal k dispozícii v deň uzatvorenia uvedenej zmluvy. Odvolaciemu súdu tiež navrhli, aby zopakoval dokazovanie ohľadne skutočnosti, či došlo alebo nedošlo k zmene vykonávacieho projektu v súvislosti s malým oporným múrom (ktorý žalovaný podľa dovolateľov budovať ani nikdy nezačal, napriek tomu žalovaný tvrdil, že aj tento malý oporný múr predstavuje rozšírenie diela), ako aj veľkým oporným múrom, a to v dobe od 15. 08. 1991 až do 10. 12. 1991, súčasne či tieto sú alebo nie sú bezzmluvnou dodávkou. Navrhli tiež zopakovať dokazovanie týkajúce sa skutočnosti, či v uvedenom období (teda od 15. 08. 1991 až do 10. 12. 1991) došlo alebo nedošlo k zmene vykonávacieho projektu v súvislosti s prečíslovaním stavebných objektov, rovnako navrhli zopakovať dokazovanie týkajúce sa skutočnosti, že po podpise Hospodárskej zmluvy č. 23/91 sa menil rozsah vykonávanej stavby (diela).

Vo vzťahu k odôvodneniu prvostupňového rozsudku dovolatelia namietli jeho nesúlad s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p., pretože napriek tomu, že v predposlednom odseku na strane 12 rozsudku súd uvádza, komu zo sporových strán verí a komu neverí, neodôvodnil, z akého dôvodu verí jednému a neverí druhému a prečo verí viac žalovanému než žalobcom. Súdu prvého stupňa vytkli jeho konštatovanie, že nemal vážnejšie pochybnosti o pravdivosti tvrdenia žalovaného, že sa s Ing. D. Y. dohodol tak, že vlečku najskôr sprevádzkujú a potom sa dohodnú. Toto tvrdenie žalovaný predniesol na pojednávaní až po smrti Ing. D. Y., teda v čase, keď už nebolo možné vykonať konfrontáciu. Hoci tak žalovaný mohol urobiť počas 17 rokov, teda od začatia konania v roku 1992, urobil tak až po úmrtí Ing. Y. v roku 2009, aby sa tak vyhol novej konfrontácii. Súdy preto podľa názoru dovolateľov nemali na uvedené subjektívne tvrdenie žalovaného prihliadať.

V závere dovolania dovolatelia tvrdia, že napriek všetkým ich návrhom na doplnenie alebo zopakovanie dokazovania podľa § 214 ods. 1 písm. a/ O. s. p., ktorými by bolo možné preukázať, či žalovaný získal alebo nezískal neoprávnený majetkový prospech, odvolací súd neprijal ani jeden z nich a dokazovanie nezopakoval, ani nedoplnil, ale len čítaním oboznámil účastníkov konania o jeho doterajšom priebehu. Poukazujúc na rozsudok odvolacieho súdu tvrdiac, že tento dospel k záveru, že žalovaný bezdôvodný majetkový prospech získal, odvolací súd však nepovažoval za potrebné v rámci dokazovania určiť jeho výšku. Zhrnúc uvedené majú dovolatelia za to, že nevykonaním navrhovaného dokazovania odvolací súd odňal dovolateľom možnosť konať pred súdom a porušil ich základné právo na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, súčasne im odňal možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p..

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. dovolatelia namietli, že tak odvolací, ako aj súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdili tým, že nepoužili správne ustanovenie právneho predpisu, preto je konanie postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vo veci konajúcim súdom vytkli nepoužitie príslušných ustanovení Hospodárskeho zákonníka (§ 125, § 24 ods. 2, § 129, § 269 ods. 2 písm. a/, § 282 ods. 1, § 292 ods. 1, § 293 ods. 1, 2, § 375a ods. 5 a § 376 HZ), súčasne nesprávne použitie § 123 a § 153 ods. 1 HZ.

Dovolatelia odvolaciemu súdu tiež vytkli, že jeho rozsudok nespĺňa požiadavku ústavne konformného odôvodnenia súdneho rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., nakoľko jasne a zrozumiteľne nedáva

odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, a keďže tak neurobil ani súd prvého stupňa, konanie je postihnuté inou vadou podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.. Namietli predovšetkým, že z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu nie je vôbec zrejmé napríklad určenie zmluvnej a nezmluvnej časti dodávky nedokončenej stavby, rovnako z neho nevyplýva, aké skutočné náklady vynaložil žalovaný na dosiahnutie rozostavanosti 71,54 % a či tieto náklady boli vyššie alebo nižšie ako poskytnuté preddavky.

Nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) dovolatelia vzhľadli v nerozlišovaní medzi zmluvnými a bezzmluvnými dodávkami stavby zo strany konajúcich súdov, ich neprihliadnutí na článok VIII ods. 3 Hospodárskej zmluvy č. 23/91 a v nesprávnom právnom posúdení neoprávneného majetkového prospechu získaného žalovaným.

Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení dovolatelia dovolaciemu súdu navrhli, aby v prípade, ak dôjde k záveru, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nebol dostatočne zistený skutkový stav, dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. V prípade, ak dovolací súd uzavrie, že nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spočíva len v nesprávnom právnom posúdení správne zisteného skutkového stavu, dovolatelia navrhli rozsudok odvolacieho súdu zmeniť tak, že rozhodne podľa žaloby a žalovaného zaviazne na náhradu trov konania voči žalobcom v 4. a 6. rade.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť, prípadne ako nedôvodné zamietnuť a priznať mu náhradu trov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p. v znení účinnom do 31. 12. 2014, t. j. v čase podania dovolania) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania v zmysle § 243a ods. 1 O. s. p. najskôr skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle § 238 O. s. p. platí, že ak: dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v procesnej forme rozsudku, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu znaky vyššie uvedených rozhodnutí nemá. V prejednávanej veci odvolací súd síce rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil, avšak vo výrokovej časti svojho rozhodnutia prípustnosť dovolania nevyslovil. Z uvedeného je zrejmé, že dovolanie žalobcu v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 vety druhej O. s. p., ukládajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník konania namieta alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p.. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti

každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia, majúcich za následok tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O. s. p. vylúčené.

S prihliadnutím na obsah dovolania, dovolací súd sa osobitne zaoberal existenciou procesnej vady konania namietnutej žalobcom podľa § 237 písm. f/ O. s. p. spočívajúcej v tvrdení, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení nedefinuje, ani nešpecifikuje. Pod odňatím možnosti konať pred súdom je preto potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Citované ustanovenie, odňatie možnosti konať pred súdom, výslovne dáva do súvisu s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci, vysloveným v napadnutom rozhodnutí. Rozhodujúce je len to, či účastník konania v dôsledku nesprávneho postupu súdu bol ukrátený na svojich procesných právach alebo nie.

V súvislosti s dovolacou námietkou žalobcov, že odvolací súd nerozhodol o ich návrhu v odvolaní na pripustenie dovolania a neuviedol ani dôvody, pre ktoré sa uvedeným návrhom nezaoberal, dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 238 ods. 3 O. s. p., v zmysle ktorého vyslovenie prípustnosti dovolania nie je závislé od vôle účastníka konania. Odvolací súd nie je návrhom účastníka na pripustenie dovolania viazaný, zákon mu neukladá povinnosť o takomto návrhu rozhodnúť a teda ani odôvodniť, prečo o návrhu nerozhodol. Namietaným postupom odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti dovolateľov konať pred súdom.

Procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. zakladá okrem iného aj nedostatočné (súčasne nezrozumiteľné) odôvodnenie súdneho rozhodnutia, pre ktoré je toto nepreskúmateľné, ktorú vadu však dovolací súd nezistil.

Povinnosť súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Štruktúra práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., pričom táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii, obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej ustálenej judikatúre zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj súdu odvolacieho, prípadne aj dovolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania.

Dovolací súd po preskúmaní oboch vo veci vydaných rozhodnutí, tak prvostupňového, ako aj odvolacieho, dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvého stupňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. spĺňa, a preto ho možno považovať za preskúmateľný a ústavne akceptovateľný. Odôvodnenie rozsudku

súdu prvého stupňa predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, keď z neho vyplýva, čoho sa žalobca svojou žalobou domáha a z akých dôvodov, aké je stanovisko (vyjadrenie) žalovaného k žalobe, aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, aký skutkový stav bol súdom ustálený (zistený), aké právne normy na vec aplikoval, ako tieto normy vyložil, ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, t. j., aké konkrétne subjektívne práva a povinnosti vyvodil pre účastníkov konania a aké právne závery vyplývajú zo zistených subjektívnych práv a povinností účastníkov konania vo vzťahu k žalobou uplatnenému návrhu, čím sa naplňajú najmä kritériá určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti i presvedčivosti rozhodnutia. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku vysvetlil dostatočne a zrozumiteľne dôvody, ktoré viedli k zamietnutiu žalobcovho návrhu na vydanie neoprávneného majetkového prospechu, ktorý mal získať žalovaný prijatím preddavku na stavbu, ktorú nedokončil.

Rovnako aj rozsudok odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia. V odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Odvolací súd poukázal na správnosť postupu súdu prvého stupňa, keď zameral dokazovanie na zistenie hodnoty majetkového prospechu, ktorý žalobcovia získali v konečnom dôsledku bezzmluvným plnením žalovaného, hoci na začiatku bolo plnené na základe hospodárskej zmluvy, od ktorej podľa § 139 Hospodárskeho zákonníka žalobcovia odstúpili. Odvolací súd reagoval na podstatné námietky uvedené v odvolaní žalobcov týkajúce sa nedostatočne vykonaného dokazovania a nesprávneho právneho posúdenia veci a vychádzajúc zo skutkových záverov súdu prvého stupňa sa stotožnil s jeho právnym záverom, že žalovaný nezískal neoprávnený majetkový prospech, pretože za finančné prostriedky, ktoré žalobcovia žalovanému poskytli, dostali protiplnenie vo forme vykonaných stavebných prác. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

Žalobcovia v dovolaní spochybňujú správnosť a úplnosť skutkových zistení súdov a z nich vyvedených skutkových záverov. Tvrdia, že súdy neakceptovali ich návrhy na doplnenie dokazovania a odvolací súd dokazovanie nezopakoval, čím došlo k odňatiu ich práva na spravodlivé súdne konanie a tým aj k odňatiu možnosti konať pred súdom. Výtýkaný nedostatok však nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 O. s. p. a možno ho považovať iba za tzv. inú vadu konania, majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad v danej veci nejde). Takáto procesná vada sama osebe prípustnosť dovolania nezakladá. Súdna prax je jednotná v tom, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom (viď R 6/2000). K procesným právam účastníka nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý dôkaz, ktorý účastník považuje za významný. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí iba súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p., § 213 ods. 5 O. s. p.). Odvolací súd uviedol aj dôvod, pre ktorý nebolo nariadené ďalšie znalecké dokazovanie o výške neoprávneného majetkového prospechu.

Žalobcovia napokon tvrdili, že dovolaním napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. K obsahu tejto dovolacej námietky dovolací súd zdôrazňuje, že nesprávne právne posúdenie veci je prípustným dovolacím dôvodom v prípade, ak je dovolanie prípustné. Samo nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Pokiaľ nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania (§ 238 O. s. p.), nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. Dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. nie je v predmetnej veci prípustný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací z dôvodu, že dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné a vady uvedené v § 237 O. s. p. zistené neboli, dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 vety prvej O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., ako neprípustné odmietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 vety prvej O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p. podľa zásady úspechu v konaní. Úspešným účastníkom dovolacieho konania bol žalovaný, preto mu patrí právo na náhradu trov tohto konania, ktoré účelne vynaložil. V dovolacom konaní žalovanému vznikli trovy spojené s právnym zastúpením advokátom s tým, že dovolací súd za účelne vynaložené trovy pokladal jeho písomné vyjadrenie k dovolaniu zo dňa 06. 11. 2012. Za jeden úkon právnej služby patrí advokátovi odmena (z tarifnej hodnoty 13 277,57 eur) pozostávajúca z tarifnej odmeny 287,14 eur + 95,71 eur podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom do 30. 6. 2013 (ďalej len „vyhláška“) zvýšená o jednu tretinu v zmysle § 13 ods. 3 a sumy 7,63 eur ako paušálnej náhrady hotových výdavkov za rok 2012 podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky. Advokát je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto mu v zmysle § 18 ods. 3 vyhlášky patrí odmena a náhrada zvýšená o DPH (20 %), ktorá suma predstavuje 78,10 eur. Spolu odmena právneho zástupcu predstavuje sumu 468,58 eur. Z dôvodu, že nárok uplatnený každým zo žalobcov je samostatný, sú žalobcovia v 4. a 6. rade povinní zaplatiť žalovanému, každý z nich sumu 234,29 eur.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.